

Neil Harbisson, på billedet, tog måske et langt større skridt for menneskeheden, end han nogensinde havde drømt om, da han for snart mange år siden fik indopereret en chip i hovedet og blev kendt som en af verdens første sammensmeltninger af mennesker og maskine, en såkaldt cyborg.

Professor advarer mod en ny klasse af ubrugelige mennesker

Den internationale bestsellerforfatter Yuval Harari advarer verdenseliten mod en utøjlet teknologisk udvikling. Og Trump får et smæk med på vejen.

I hvert fald advarer den internationale bestsellerforfatter og professor, Yuval Harari, og andre ledende eksperter nu om, at vi skridt for skridt nærmer os en tid, hvor den slags sammensmeltninger åbner for en verden, hvor hvert enkelt menneske kan hackes, manipuleres og – til sidst – ende i en klasse af ubrugelige mennesker.

»Mens mennesket tidligere måtte kæmpe imod udnyttelse, så er det 21. århundredes virkelige kamp en kamp mod ubrugelighed. Og det er meget værre at være ubrugelig end udnyttet«, siger Yuval Harari.

Harari er forfatter til verdensberømte bøger som 'Sapiens' og 'Homo Deus'. Og så var han også en af hovedtalerne ved sidste uges årsmøde i World Economic Forum i Davos, der igen havde den teknologiske revolution som et af sine bærende temaer. Men lad os begynde med begyndelsen.

Føromtalte Neil Harbisson tog helt tilbage i 2004 et af de første spæde skridt hen mod Hararis fremtidsscenario, da den farveblinde kunstner fik indopereret et implantat i hovedet. Via en permanent fastspændt antenne oven på hovedet omsætter den farver til lydsignaler, der sendes ind i hjernen, så han rent intellektuelt er i stand til at adskille farver.

For et par år siden blev han som den første nogensinde en slags statsanerkendt cyborg, da de britiske myndigheder tillod ham at få et pas, hvor antennen og implantatet var en del af hans pasfoto. Fordi Harbisson til sidst fik dem overbevist om, at det i hans tilfælde ikke gav mening at skelne mellem menneske og maskine.

Og udviklingen af denne såkaldte cyborg-teknologi er fortsat fra relativt enkle høreimplantater til forsøg med stadig mere avancerede hjerneimplantater, der i fremtiden ventes at kunne afhjælpe epilepsi, anoreksi og stofmisbrug ved at manipulere dele af hjernen, så man f.eks. ikke bremser sin sult eller må have endnu en dosis morfin.

Tech-eventyreren og Tesla-stifteren, Elon Musk, gør også forsøg med at koble vores hjerner op til internettet via implantater, lige som bl.a. amerikansk militær eksempelvis er i gang med forsøg på via hjerneimplantater at forbedre soldaternes syn eller høreevne over meget lange afstande.

»Når vi taler med officerer rundt om i verden, så er noget af det første, de spørger om, hvem der ejer implantatet. Om det er at opfatte som en del af dem selv og deres krop, eller om de skal levere det tilbage efter militærtjeneste«, siger den britiske Oxford-neurolog Iina Singh, der også var i Davos, og udleder dermed det principielt centrale: Hvornår bliver noget til en del af vores krop?

Når kroppen sladrer

På en af Davosmødets mange sessioner pegede både hun og andre eksperter dog også på nogle af de andre etiske spørgsmål, implantaterne rejser, herunder faren for overvågning, hvis de udveksler data mellem et menneskes hjerne og nettet.

»Man skal huske på, at når man bruger sensorer til at forbedre hjernen, så indsamler de data, måske endda om det, du ser og føler«, siger den brasilianske juraprofessor Ronaldo Lemos, der også var i Davos som leder af tænketanken Institute for Technology and Society.

»Det rejser næste spørgsmål: Hvor lagres disse data? I USA, EU eller Kina, hvor retsområderne er meget forskellige? Hvem har adgang til dem?«.

Og, påpeger Ronaldo Lemos, hvis vi snart ender med implantater, der indsamler data om, hvem vi ser, og hvad vi taler med dem om, skal vi så have pligt til at sige det til andre personer, at vi reelt ikke taler under fire øjne?

»Vi kan ende med at blive ofre for vores egne hjælpemidler, hvis de f.eks. bliver hacket af en fremmed magt, fjender eller kommercielle interesser«, siger Ronaldo Lemos: »Den dag, vi bryder koden til vores hjerner, øges også risikoen for en manipulation af dem, der vil fjerne vores frie vilje og dermed vores personlighed og fænomener som demokrati«.

Og så er vi tilbage ved Yuval Hararis, der i sin tale i Davos bad tilhørerne tænke 20 år frem: »Alle skal bære biometriske armbånd, der døgnet rundt måler deres blodtryk, hjerteslag og hjerneaktivitet. De ved, hvad du virkelig føler, selv om du klapper, når du hører Den Store Leder tale. Og er du negativ, så sidder du i en lejr i morgen«.

For Harari indebærer den ny teknologi nemlig to store risici: Skabelsen af en ny »ubrugelig klasse« og af nye »datadiktaturer« a la det, vi allerede ser begyndelsen på i Kina. Det første først:

»Vi står kun ved den første spæde begyndelse på alt det, den kunstige intelligens vil vende op og ned på. Vi hører, at nye job opstår, hvor andre forgår, men skal den 50-årige chauffør, der bliver fortrængt af en selvkørende bil, uddanne sig til dataingeniør? Og skal han tage nye uddannelser igen og igen, fordi den kunstige intelligens vil nedlægge jobs i et stadig højere tempo, efterhånden som den bliver mere og mere avanceret?«.

Det er her, Harari ser den første sociale omkalfatring: en voksende klasse af mennesker, der ganske enkelt bliver overflødige – eller ubrugelige, som han kalder dem – ud fra et økonomisk og politisk perspektiv: »Og de vil blive mere og mere adskilt fra en stadig mindre elite, der klarer sig godt«.

Datakolonier

Og så er der den anden store risiko: datakolonierne. I farezonen er alle de lande, der bliver løbet over ende af især Kina og USA i et teknologisk kapløb, hvor deres techgiganter og efterretningstjenester indsamler stadig flere data om alt og alle. Og hvor de flytter stadig

flere etiske grænser, fordi de er i et kapløb, der kan afgøre den globale dominans, og derfor ikke stoler på hinanden eller vil bindes ind af aftaler og traktater.

»Tænk på, hvad der vil ske med ledelsen i jeres lande, når nogen i San Francisco (techmekkaet i Silicon Valley, red.) eller Beijing kender alt til den medicinske og personlige historie for jeres politikere, dommere, journalister og alle andre?«, spørger Harari: »Er jeres land så stadig uafhængigt? Eller vil det være en datakoloni? Når man har data nok, behøver man ikke sende soldater for at kontrollere et land«.

Læg dertil faren for digitale diktaturer, der vil overvåge alle hele tiden, ligesom Kina allerede i ekstrem grad gør det i den muslimske Xinjiang-provins.

Harari opstiller en ligning, som han mener bliver definerende for menneskeheden i det 21. århundrede. Intet mindre: $B \times C \times D = AHH$.

AHH er evnen til at hacke og dermed manipulere mennesker, uden at de ved det (AHH), og evnen er en funktion af den biologiske viden om os (B) ganget med den computerkraft, der skal behandle de mange data (C) ganget med alle de data, der er om os (D).

»Vi mennesker skal vænne os til, at vi ikke længere er mystiske sjæle, men eksistenser, som kan hackes«, siger han og advarer om den dag, hvor en 21. århundredes udgave af Stalin får så stærkt et våben i sin hånd.

Behøver det at gå så galt? Nej, men – påpeger Harari – ligesom med det 21. århundredes to andre store trusler, klimakrisen og faren for en atomkrig, så er der behov for internationale aftaler. Og den slags er svære, når verdens mægtigste magt, USA, går til forhandlingsbordet med denne tilgang: Amerika Først.